

Mand kan Sogneraadet vælge til Medlem af Skolecommissionen, hvor han kan gjøre særdeles megen Gavn. Dette vil derimod ikke kunne skee efter de Herrers Forslag; thi, om end Sogneraadet beslutter at udnævne 2 Mænd, som særligt med Præsten skulle have Tilshyn med Skolevæsenet, vil det dog være bundet til sine egne Medlemmer. Det er blevet sagt, at det, som bevirkede, at vort Skolevæsen ikke gjorde saa store Fremstribt, som det kunde gjøre, var Tvangen og Tvangen alene; men mine Herrer, Tvangen berøres jo slet ikke ved noget af de Forslag, her ligger for, Tvangen bliver staaende ligesuldt, enten Landstingets eller Mindretallets Forslag vedtages, og jeg kan derfor ikke see, hvorledes det hører herhen under Forhandlingen af de Spørgsmaal, her ligger for, at det er Tvangen, som gjør Skade; man burde da have stillet et Forslag til at slyde Tvangen bort, men det har man ikke gjort. Seg maa ogsaa med Hensyn til, hvad der er anført om, at Grændserne for Commissionens Myndighed ikke skulde være skarpt nok betegne, gjøre opmærksom paa, at her ikke staaer, at Skolecommissionen skal bestyre Communens Skolevæsen, men der staaer, at den skal have det nærmeste Tilshyn dermed. Enhver veed dog, at Tilshyn ikke er det Samme som Bestyrelse, og at Bestyrelse ikke er det Samme som Tilshyn. Dersom der stod, at den skulde have Bestyrelsen af Skolevæsenet, kunde jeg forstaae, at der kunde være nogen Betænkelse tilstede, men her staaer: „det nærmeste Tilshyn“ og dette Tilshyn kan aldrig udstrækkes videre end dertil, at de Tilshynshavende, naar de have Noget at bemærke, maae henvende sig først og fremmest til Sogneraadet, som har Bestyrelsen. Saalænge den nuværende Skolelovgivning bestaaer, kan Skolecommissionen henvende sig til Skoledirectionen, men den kan aldrig gjøre noget som helst Skridt selv uden at henvende sig til Bestyrelsen og gjøre opmærksom paa, hvad den finder at bemærke. Jeg skal dernæst gjøre opmærksom paa, at der i § 14, sidste Stykke, staaer, at Sogneraadet, naar det ønsker det, kan faae nærmere Bestemmelser, enten om Forretningsordenen eller iøvrigt angaaende Udførelsen af dens forskjellige Forretninger, givne i en Vedtægt med Amts-

raadets Samthkke. Saa snart altsaa et Sogneraad savner stærk Betegnelse for Grændserne af Skolecommissionens Myndighed, kan den foreslaae ogsaa dette bestemt i Forretningsordenen, som den sender til Amtsraadet og faaer Stadfæstelse paa; altsaa hvis Noget maatte trænge til en stærkere Betegnelse, vil det være meget let for ethvert Sogneraad selv at faae denne Mangel afhjulpen. Dernæst vil jeg gjøre opmærksom paa, at idetmindste een af de ærede Herrer af Mindretallet udtrykkelig har erklæret, at selv om deres Forslag bliver vedtaget, vil han ingenlunde være tilfreds, men gjøre sig al mulig Umage for saasnart som muligt at faae en større Reform i Skolevæsenet; men dette er en Grund, forekommer det mig, som taler imod nu at vedtage Mindretallets Forslag. Dersom Mindretallet vilde finde Skolevæsenet godt, naar dets Forslag blev vedtaget, kunde der være Grund til at vedtage det, men naar de vedblive at have den samme Misfornøielse med det Bestaaende, nagtet deres Forslag vedtages, og ville stræbe hen til at faae andre Reforme, saa falder den Grund bort, som for os Andre kunde synes at ligge deri, at man da kunde faae en Ordning af Skolevæsenet, som var tilfredsstillende, og hvorved man kunde undgaae i den nærmeste Fremtid at komme ind paa Reforme, men dette kan man altsaa ikke undgaae ved at slutte sig til Mindretallets Forslag. — Der er talt om, at man frygtede Sognepræsternes Indberetninger angaaende Skolelærerne til Over-skoledirecteuren. Seg kan nu ikke forstaae, hvorledes man, naar man har denne Frygt, ikke i fuldeste Maade vil holde fast ved, hvad der nu staaer i § 16; thi urigtige og partiiske Indberetninger ville langt sikkere forebygges ved, at man har en Skolecommission, idet Præsten da ikke alene kan gjøre en Indberetning, men maa have de 2 af Sogneraadet valgte Medlemmer med sig, og dersom Præsten skulde faae isinde alene at gjøre Indberetning, efterat denne Bestemmelse er bleven til Lov, maa hans Forsfatte bethyde ham, om han vil være saa god at lade det være og lade Commissionen gjøre det, fordi der ikke kan tages Hensyn til hans personlige Indberetninger. Dersom derimod Sognepræsten i Forening med hele Sogneraadet skal føre Tilshyn med Skolevæse-